

(VARHAIS)
KRISTILLINEN NÄKEMYS
OIKEUDENMUKAISUUDESTA

MAIJASTINA KAHLOS

Antiikin roomalainen maailma

- Roomalainen perhe (*familia*)
- perheen isän (*pater familias*) valta:
 - Lapset
 - Orjat

Antiikin roomalainen maailma

- Hierarkkinen yhteiskunta
- Keisarikaudella:
 - 1) *Honestiores* (= "kunniallisemmat")
 - etuoikeuksia mm. lievemmat rangaistukset
 - 2) *Humiliores* (=alempisäätyiset)
 - alemmat yhteiskuntaryhmät
 - ruumiilliset rangaistukset

Antiikin roomalainen maailma

- Orjuuteen perustuva yhteiskunta ja talous
- Orjat eivät yhtenäisen ryhmä:
 - Eri oloissa eläviä orjia

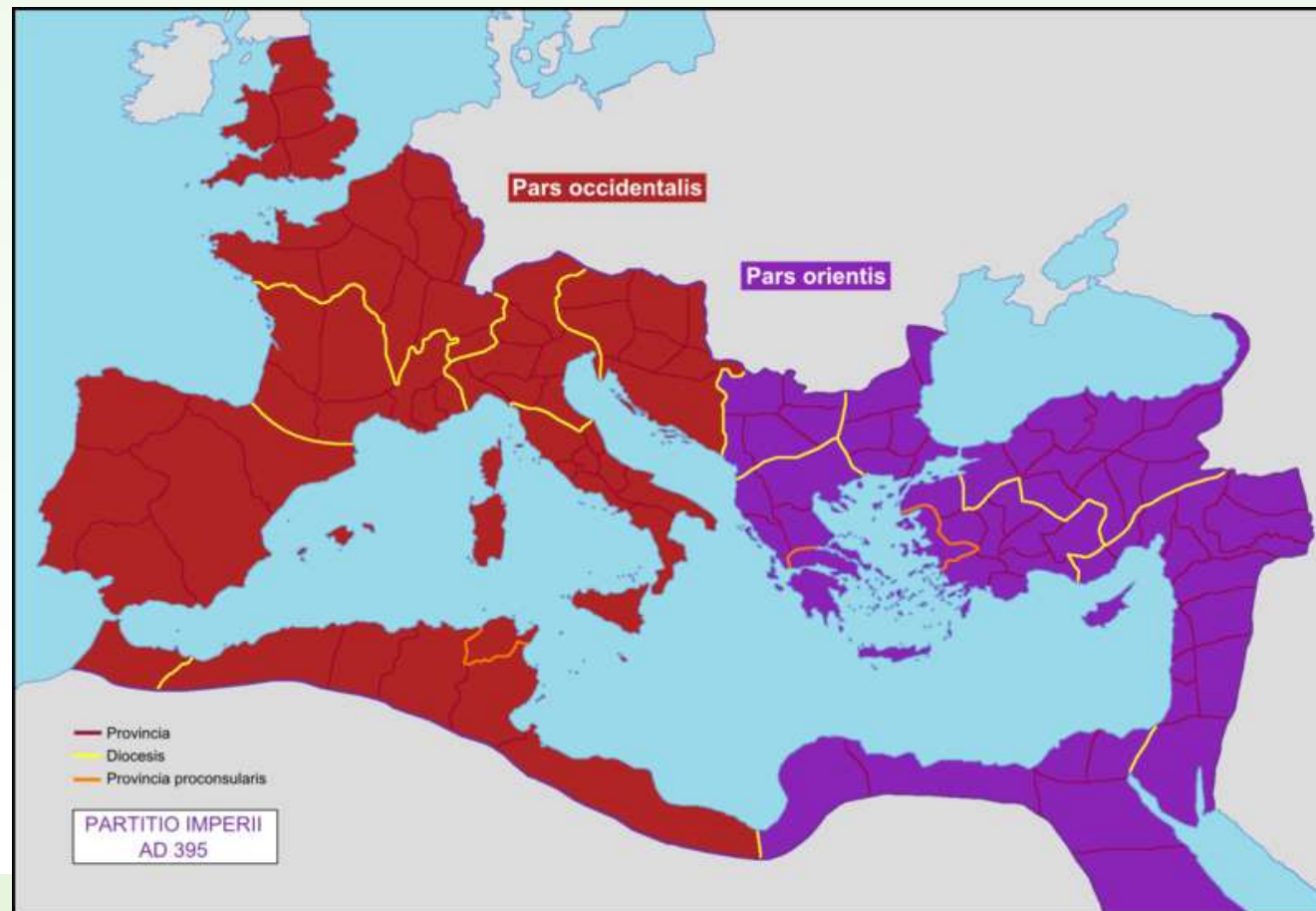

Augustinus (354–430)

- Pohjois-Afrikasta
- Hippon piispa
- Tunnustuksia (Confessiones)
- Jumalan valtio (De civitate dei)
- Lännen kirkon kirkkoisä

Augustinuksen roomalainen maailma

Missä on oikeudenmukaisuutta (*iustitia*)?

- Maanpäällisestä yhteiskunnallisesta elämästä ei harhakuvitelmia
- Todellinen oikeudenmukaisuus vs. maanpäällisen elämän tarpeisiin 'vähäisempi oikeudenmukaisuus' (*iustitia minor*)

Syntiinlankeemuksen jälkeen

- Perustana tulkinta Raamatun syntiinlankeemus kertomuksesta
- Valtio on syntynyt syntiinlankeemuksen seurauksena
- Valtion pakkokoneisto on välttämätön vain ihmisen itserakkauden ja syntisyyden takia

Augustinus ja orjuus

- orjuus on syntiinlankeemuksen tuote
- vastuu on ihmisellä
- siitä huolimatta: osa jumalallista suunnitelmaa
- ihmisen vastuu vs. jumalallinen suunnitelma

Augustinus ja orjuus

- Orjuus on luonnotonta ja seurausta synnistä
 - Ihmiset ovat syntisiä, ylpeyden vallassa olevia olentoja
 - Tarvitsevat kuria, pakkoa, isällistä ohjausta
- Vrt. Gregorios Nyssalainen (n. 330-395):
 - Ihminen ei ollut orja luonnoltaan, kun hänet luotiin

Järjestys (ordo)

- "Järjestys on samanlaisten ja erilaisten asioiden järjestyminen siten, että jokaisella on oma paikkansa"
- Täydellinen järjestys tarkoittaa alemman täydellistä taipumista ylemmän alle
- ihmisyksilössä ja koko yhteiskunnassa

Järjestys (ordo)

- Alistussuhteet syntiinlankeemuksen seurausta
- Järjestys (*ordo*): kaikki olennot ovat hyviä - omalla luonnollisen järjestyksen mukaisella paikallaan
- Nyk. maailmanjärjestyksessä mukana
 - luonnon järjestykseen kuuluvaa valtaa ja
 - syntiinlankeemuksesta seuranneita alistussuhteita

Järjestys perheessä

- Syntiinlankeemuksesta riippumatta perheessä joka tapauksessa vallitsisi perheenisän (*pater familias*) valta.
- Roomalainen perhe: 'ydinperheen' lisäksi palvelijat ja orjat
- Perheenisän valta myös isännän valtaa orjiinsa

Järjestys yhteiskunnassa

- Kuuliaisuus: alamaisen taivuttava jopa kelvottoman tyrannin valtaan
- Kuuliaisuuteen perustuva oikea järjestys (*ordo*) takaa rauhan valtion ja perheen tasolla
- Perheessä: mies hallitsee vaimoa, vanhemmat lapsiaan ja isännät orjiaan

Valta ja alistussuhteet

- valtaa ja alistussuhteita voi käyttää joko luonnonjärjestyksen (*ordo*) mukaan tai sen vastaisesti
- 1) luonnollisia alistussuhteita, jotka perustuvat luonnonjärjestykseen
- 2) alistussuhteita, jotka ovat seurausta syntiinlankeemuksesta

Taustaa: varhaisten kristittyjen suhteet roomalaiseen valtiovaltaan

- Antiikin kristillisiä asenteita valtiovaltaa kohtaan:
- 1) ääripäänä torjuva suhtautuminen roomalaista valtiovaltaa kohtaan
 - Tertullianus (n. 155–230)
- 2) kuuliaisuus valtiovaltaa kohtaan
 - apostoli Paavali (1 vs.)

Taustaa: varhaisten kristittyjen suhteet roomalaiseen valtiovaltaan

- kristillinen "valtakunnanideologia"
 - Eusebios Caesarealainen (n. 265–340)
 - Orosius (n. 385 – n. 420)
- kristinusko on koko Rooman historian täyttymys
- Rooma on pelastaja, joka varmistaa kristinuskon voiton

Augustinus ja suhde valtiovaltaan

- Augustinus: ei kumpikaan näistä linjoista
- Rooma on rauhoittanut maanpiirin
- Mutta: Rooma ei ole ainutlaatuinen
- kaikki valtiot ovat huonoja

Augustinus ja suhde valtiovaltaan

- Kuitenkin: maallinen valtio on välttämätön rauhan ja järjestyksen ylläpitäjänä
- Augustinus hyväksyy valtion ja syntiinlankeemuksen jälkeiset alistussuhteet ihmisten välillä

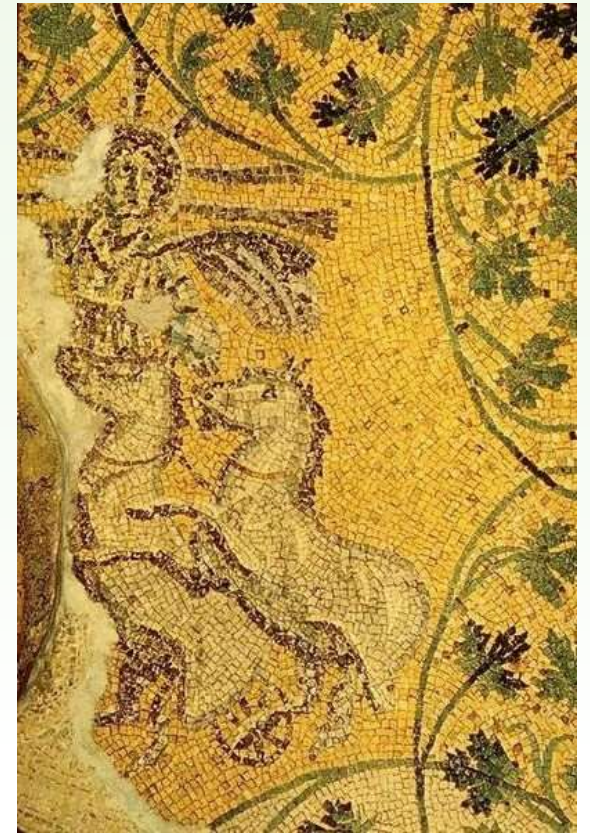
Augustinus ja suhde valtiovaltaan

- Valtio on järjestyksen ylläpitämistä varten
- Yhteiskunnallisen hierarkian tarkoituksena on kanavoida ja hillitä inhimillisiä intohimoja ja hillitä väkivaltaa
- *Todellinen oikeudenmukaisuus toteutuu vasta tämän maailmanajan lopussa*

Oikeudenmukaisuus kristillisessä valtiossa?

- Valtion ja sen johtajien kristillisuus ei ratkaise ongelmia
- Kaikki yhteiskunnat ovat epäoikeudenmukaisia

Oikeudenmukaisuus kristillisessä valtiossa?

- Keisarien velvollisuus on huolehtia uskonnon puhtaudesta
- Kristityillä keisareilla on velvollisuus vahvistaa oikeaoppista kristinuskoa